

Peter Ahlén och Lutt Jeorell i sin ateljé.

FOTO: TOBIAS STAHL

Gravstenarna går att göra i många olika former.

- Ljuset gör dem bara vackrare, säger Peter Ahlén när solen skiner genom en gravsten i ateljén.

Växter som kommer bli till nya bakgrunder i framtiden.

Broderns död gav idén till unika **gravstenar**

SMEDSMORA Efter att Peter Ahlén förlorat sin bror i en bilolycka, gjorde han och sin partner Lutt Jeorell en gravsten i glas som hyllning till Peters bror. Hyllningen blev början till det paret numera ägnar sig åt på heltid. - Vi hade ingen tanke på att det skulle utvecklas till något mer, säger Lutt Jeorell.

I Smedsmora gård strax utanför Rimbo har paret Peter Ahlén och Lutt Jeorell sin ateljé, ett stenkast från deras hem. I ateljén designar de sina världsunika gravstenar gjorda i glas med keramiskt tryck. Paret började sina karriärer inom foto på 80-talet i reklambranschen.

De har fotograferat och gjort kampanjer åt stora företag som Levi's, Ikea och Pripps. Vid millennieskiftet lämnade de reklamen bakom sig. Istället började de utforska bildkonstvärlden och experimentera med, den då nya tekniken att trycka foto på glas. Deras bilder föreställer ofta blommor och växter, då paret länge inspire-

rats av naturen. En del av deras verk pryder toaletter och ankomsthallar på Arlanda flygplats. Ett av deras mer spektakulära verk hittas i Kungsbrohuset i Stockholm, där paret installerat två bilder i trapphusen med måtten 5 gånger 45 meter. Det är världens största glasutskrift fotografiskt motiv.

Deras tidigare erfarenheter inom reklamfoto och bildkonst började på ett nytt spår 2008 när Peters lillebror gick bort och de började skissa på en gravsten i glas.

- Vi hade jobbat mycket med glas i ett antal år. Vi tänkte att det borde inte vara så svårt men det tog många år innan vi hittade rätt, säger Peter Ahlén.

Det tog fyra år att färdigställa broderns glasgravsten. Anledningarna till att det tog lång tid var dels för att få glaset att klara av årets alla årstider och dels för att gravstenen skulle uppfylla Kyrkogårdsförvaltningens olika krav på stabilitet och säkerhet. När gravstenen till slut var färdig möttes Peter och Lutt av positiva reaktio-

ner från sin omgivning.

- Några som hade följt arbetet sade att det blev fint och att det där borde vara något för andra och inte bara för brosan, så vi tänkte att vi testar, säger Peter Ahlén.

- Vi hade ingen tanke på att det skulle utvecklas till något mer, säger Lutt Jeorell.

Den starten har numera växt till ett 70-tal gravstenar på cirka 50 olika begravningsplatser spridda över hela landet från ön Ven i söder ända till Kiruna i norr. Deras skapelser har till och med tagit sig utanför Sveriges gränser till Norge. Den första gravstenen som de gjorde till någon annan än Peters bror var i slutet 2013.

- Gravstenen som Peter gjorde till honom var tänkt att bara vara till sin bror, vi hade ingen tanke på att det skulle utvecklas till något mer, säger Lutt

Idag arbetar fem personer i företaget Glasgravstenar. Det är Peter och Lutt i Smedsmora formger gravstenarna i samverkan med deras kunder. Sedan är de tre glasarbetarna Andreas Karlsson, Dan Jo-

hansson och Jesper Johansson i Glasriket i Småland som står för produktionen av gravstenarna.

Glasgravstenarna har öppnat för helt nya designmöjligheter med mer personliga uttryck jämfört med klassiska gravstenar i sten. Processen att göra en glasgravsten börjar med att bestämma ett motiv. Peter och Lutt skapar oftast bilder på blommor och växter.

När konstnärerna och anhöriga kommit överens om bakgrunden läggs detaljerna till. Bland annat namnet på personen som gått bort, datum och några av de anhörigas egna önskemål.

Sedan skickas bilden vidare till Småland, till produktionen i Glasriket. Bilden framställs i keramisk färg som sedan smälts in i glaset.

- Vi har förstått att det är väldigt viktigt med ett personligt uttryck för de sörjande. Det är en viktig del i sorgprocessen. Jag har alltid tänkt att begravningen är det sista som görs, men att resa en gravsten blir ett fint avslut. Därför tror jag att viktigt med en personlig design, säger Lutt Jeorell.

En arbetsdag för paret kan vara mycket känslomässigt krävande eftersom Lutt och Peter arbetar nära inpå död och sorg.

- Det är väldigt speciellt och väldigt fint samtidigt. Det kan vara tungt att få veta vad som hänt den bortgångna, men i våra samtal med de anhöriga bearbetas sorgen och saknaden. På så sätt ökas vår medvetenhet och förståelse, man växer som människa, säger Peter Ahlén.

- Dagen då gravstenen är klar och står på plats, så känner vi oss väldigt nöjda och stolta, tillägger Peter.

Lutt håller med:
- Speciellt när vi själva har monterat en gravsten på begravningsplatsen. Det känns fint att ta sitt konstnärskap till ett djupare plan. Det är klart att arbetet med Kungsbrohuset var ett roligare projekt att göra, men det är "bara" en utsmyckning. Att skapa gravstenar i glas ger mer tyngd, att förena skapande med något så betydelsefullt som en gravsten. Det är ett väldigt fint arbete.

Tobias Stahl